

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

III. Quid, & quotuplex sit Jus? Ubi & de Actione reali & personali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

pro delictis verò supplicia. Maffrius in 3. disp. 7. n. 177. post Scorum
4. dist. 46. q. un. §. hic primò, & alios.

20. Quæres, quodnam sit objectum Justitiæ propriè dictæ? Justitiæ ob-
jectum, Resp. cum communi, objectum ejus esse jus propriè dictum, seu
jus alteri obtrictum. Ratio est: quia illud est objectum forma-
le virtutis, ad quod virtus principaliter ordinatur: atqui Justitiæ
propriè dicta principaliter ordinatur ad hoc jus constituendum,
alterique reddendum, ut patet ex ejus definitione (b) ergo. Re- (b) n. 5.
stat proinde de hoc Jure agendum. *datâ.*

QUÆSTIO III.

Quid, & quotuplex sit Jus, Ubi & de Actione
reali, & personali.

21. **A**dvertendum, quòd Jus varias habeat acceptiones. Juris varia
Quandoque enim Jus accipitur pro facultate aliquid ^{acceptiones.}
agendi legitimè, & inculpate: quomodo dici solet, ali-
quem uti jure suo, dum id agit, quod licitè agere potest. Inter-
dum pro sententia Judicis, ut *cap. ult. de Constit. in 6.* ibi: *Extra ter-
ritorium jus dicenti impune non paretur.* Aliquando pro ipsa Juris, seu
Legum scientia: quo modo Studiosi, qui jus Civile aut Canoni-
cum audiunt, dicuntur Juri operam dare. Sumitur præterea no-
men juris, ut idem est ac Lex: quo pacto illud dividi solet in Jus
naturale & positivum, in Jus Divinum & humanum, & hoc rur- (c) *Ut di-
ctâ Tract.*
sum in Jus Canonicum & Civile. (c) Tandem, & quantum ad
propositum, jus accipitur, prout est objectum Justitiæ; de quo
loquendo, sic *2. Dist. 1. n.
3. & seqq.*

22. CONCL. I. Jus est facultas seu potestas legitima, quam
quis habet ad aliquam rem obtinendam, vel retinendam, aut ad
aliquid faciendum, ita ut ab illius rei obtentione, seu retentione,
vel ab illa actione facienda licitè impediri non possit. Ita Maffrius
disp. 3. Theol. Mor. num. 2. Sive, ut alij brevius loquuntur, Jus est fa-
cultas utendi re pro libitu citra injuriam alterius. <sup>Jus, ut est
objectum
Justitiæ,
quid?</sup>

23. CONCL. II. Jus taliter acceptum præcipuè dividitur in ^{Dividitur}
Jus ad rem, & Jus in re. Ita communis; & habetur *cap. ult. de Con- in*
ess. Præbend. in 6. ibi: *In quibus Beneficijs jus non esset quesitum in re,* Jus ad rem,
licet ad rem. Porro Jus ad rem dicitur, quo ipsa res nondum est af- &
fecta

fecta seu obligata, sed habetur tantum Jus in ordine ad acquirendam possessionem & dominium illius rei, antequam hæc actu possideatur. Sive, ut alij loquuntur, *Jus ad rem* (quod etiam *Jus personale* vocatur) illud est, quod non tribuit actionem in rem ipsam, sed tantum in personam, se ab illius rei consecutione impediendem. Et tale Jus est, quod alicui competit per donationem, emptionem, aliosque hujusmodi contractus erga rem sibi donatam, venditam &c. antequam illius rei traditio sibi fiat: si enim res illa alteri vendatur, ac re ipsa tradatur, manebit ipsi, nec poteris tu eam vindicare, aut in iudicio repetere, quia res illa nondum erat tua facta ante actualem traditionem, sed tantum habes actionem personalem in eum, qui te fraudavit. Tale etiam Jus ad rem est illud, quod quis consequitur per electionem, postulationem, aut præsentationem ad Beneficium Ecclesiasticum; item per institutionem in hæredem ante aditionem hæreditatis, & hujusmodi.

Jus in re,
quid?

24. *Jus in re* e contra dicitur illud, quod rem ipsam sibi devinctam & obligatam habet: sive, quod habetur in re aliqua, cujus possessio & dominium actu jam cuiuspiam est comparatum. Aut magis juridicè loquendo, *Jus in re* dicitur illud, quod tribuit actionem in rem ipsam, seu actionem realem, quæ dicitur *Rei vindicatio*, sive (ut alij loquuntur) *Rei vindicatio*, de qua mox plura. Et tale Jus in re est illud, quod habetur per emptionem, & alios contractus, secuta rei traditione; item quod acquiritur in Beneficio Ecclesiastico per actualem ejus collationem, sive investituram, ac hujusmodi.

Jus in re, &
Jus ad rem,
quomodo
differant?

25. Est autem notabile discrimen inter Jus in re, & Jus ad rem. Siquidem Jus in re ita facit rem propriam illius, qui habet tale Jus respectu ipsius rei, ut in quocunque loco hæc sit, & ad quoscunque manus deveniat, is habeat facultatem, ubicunque eam repererit, recipiendi, & à quocunque repetendi, & quisquis eam receperit, ex iustitia teneatur ipsam restituere. Sic v. g. si equus Petri fuit furto ablatum poterit eum Petrus repetere, ubicunque invenerit, non obstante, quòd alius equum bona fide emerit: quia talis equus est Petro obstrictus, & ipse respectu hujus equi habet Jus in re; omnis autem res transit cum suo onere, quo est affecta. Cæterum Jus ad rem non tribuit hujusmodi facultatem in rem ipsam, sed titulum duntaxat iustum, & Jus aliquod inchoatum ad acquirendum illius rei dominium. Ex quo fit, quòd si quis impediatur à consecutione talis rei, respectu

specu cuius sibi competit Jus ad rem, non possit rem ipsam vindicare, atque in iudicio repetere, sed duntaxat actionem personalem instituere adversus eum, qui ipsum injulte impedit, vel impedit ab illius rei consecutione. Hoc ut melius intelligatur,

26. Quæres, quid sit Actio generatim, simulque Actio realis, & personalis? Resp. I. Actio generatim aliud non est, quam Jus persequendi in iudicio, quod sibi debetur. Ita habetur §. 1. Instit. de Actionibus, estque communis. Dicitur, in iudicio. Quia nemo sibi ipsi Jus dicere potest, neque quod sibi debetur, privata occupare autoritate, cum idcirco constituti sint Magistratus: dummodo excipiatur casus, in quo locus est occultæ compensationi (d) aut quando est periculum in mora, prout à fure in furto deprehenso quilibet repetere potest rem furtivam.

27. Resp. II. Actio ut sic rectè dividitur in Actionem realem, & personalem. Ita communis; & habetur clarè §. Omnium. Instit. de Action. ibi. Omnium autem actionum summa divisio in duo genera diducitur: aut enim in rem sunt, aut in personam. Nam agit unusquisque aut cum eo, qui ei obligatus est, vel ex contractu, vel ex maleficio: quo casu prodita sunt actiones in personam, per quas intendit adversarium ei dare, aut facere oportere, & alijs quibusdam modis. Aut cum eo agit, qui nullo jure ei obligatus est, movet tamen ei de aliqua re controversiam: quo casu prodita actiones in rem sunt; veluti si rem corporalem possideat quis, quam Titius suam esse affirmet, possessor autem dominum ejus se esse dicat; nam si Titius suam esse intendat, in rem actio est. Hæc ibi. Et sciendum, quod actiones in rem, alio nomine in Jure appellantur Vendicationes; & Actiones in personam, dicantur Condiçiones, ut habetur §. Appellamus. Instit. de Actionibus.

28. Resp. III. Actio realis (quæ & Actio in rem appellatur) ea est, quæ adhæret rei, ipsamque insequitur; adeo, ut in cujuscunque possessionem res nobis obligata devenerit, ab eodem reposci, & vindicari possit; & si probaverimus, rem esse nostram, etiam in iudicio necesse habeat possessor eam nobis restituere. Ita habetur cum cir. §. Omnium. Instit. de Action. cum l. Officium. ff. de Rei vindicatione, estque communis. Porro, ut dictum, hujusmodi Actio in rem appellatur etiam Rei vindicatio: nam Vendicare rem, sive (ut Moderui passim loquuntur) Vindicare, idem est, ac rem sibi appropriare, & dicere esse suam, & per hoc intendere, ut sententiâ judiciali res illa declaretur esse sua, ejusque dominium sibi applicetur.

Eee

29. Actio

Actio, quid?

(d) De hac infract. 9. Dist. 5. n. 117. & 118.

Dividitur in Actionem realem, & personalem.

Realis, seu Actio in rem, &c

Personalis,
seu Actio in
personam,
quid?

29. *Actio personalis*, seu *Actio in personam*, est illa, quæ proximè tendit in personam nobis obligatam ex contractu aliquo, vel delicto. Et dicitur *personalis*: quia, quamvis hæc actio sit in ordine ad aliquid recuperandum ab adversario, quod tibi fieri vel dari ab eo petis; nihilominus actio illa ita cohæret personæ, ut ipsa contra alium, qui rem illam fortè detinet, institui non possit. Sic v. g. si mutuo dedisti Cajo centum florenos, quos ille Titio donavit, & tradidit, in hoc casu actio duntaxat personalis contra Cajum, nulla verò contra Titium tibi competit.

DISTINCTIO III.

De Speciebus Juris in re.

QUÆSTIO I.

Quid, & quotuplex sit Dominium?

Juris in re
species,
quæ?

1. **J**uris in re variz sunt species, quarum aliquæ rem ipsam, alia usum rei respiciunt. Et quidem prioris generis est *Dominium*; quo quis de re sua potest facere quod vult, dando, vendendo, commutando &c. & si impediatur, potest in Judicio experiri, prout *num. 4.* declarabitur. Accedit *Possessio*, quæ (si est justa, simulque pacifica) *Dominio* addit, quòd in tali jure non impediatur. Et tandem *Proprietas*, quæ insuper dicit, quòd quis in tali jure parem non habeat. Posterioris generis, sive Juris in usu rei, duæ sunt species, videlicet *Ususfructus*, & *Usus juris*: de quibus in progressu breviter. Incipiendo igitur à *Dominio*, ejusque divisionibus, sit

Dominium
communif-
simè, quid?

2. **CONCL. I.** *Dominium* communissimè sumptum aliud non est, quàm facultas disponendi de re tanquam sibi subjecta. Sic quippe juxta communem apprehensionem *Dominium* habere censetur, qui aliquid habet, de quo jure proprio, seu citra alterius ordinationem, disponere pro nutu possit; quod idcirco dicitur esse suum. Atque in hac tam generali acceptione, illud cum primis subdividitur in *Dominium Divinum*; quale competit Deo per essentiam in omnes creaturas. & in *Dominium humanum*, quod

Dominium
Divinum, &
humanum.